Профсоюзн организацсин көдлмшиг шунмгъарулхмн

Советск орн-нутгар болн мана танъгъчар ода болдж йовх профсоюзн организин тооцан болн сунъгвр ик чинртә керг, ик политическ кампань мөн.

Онц ик чинртә төр өдгә дееран ӯвлин заамд ӯвлас малан бӯрн-бӯтн, таргън-цатхлнъ авч гарх болн терӯнас гардг эдлвиг өскх төр мана танъгъчин күч-көлсчнрин өмн бәәнә.

МТС-н, МЖС-н болн совхозмудин кесг олн көдлмшчнр трактормуд болн селәнә эдлахун машид яслгънд темдгтә сәәнәр көдлджәхән ӯзӯлджәнә. Яшалтинск района Соленовск МТС-н болн Приозерн района „Сарпа“ совхозин механизатормуд машинно-тракторн парк яслгъна IV кварталин зураг болзгаснь өмн күцәв. Иим элдв сән диилвртә болхд, эврәнн зерглдәнд көдлмшчнриг болн ӯӯлд церглачнриг цугтнь гилтә негдӯлджәх профсоюзн организацсин нилч орлцна.

Производств заллгънд күч-көлсчнриг шунмгъагар орлцулхд, теднә творческ седвәриг күцәмджтәгъәр өргджӯлхд эркн чинртә кев-янзнь производственн хург мөн.

Болв мана танъгъчин эдлахусин гардачнрин болн профсоюзн көдлмшчнрин кесгнь социалистическ производств заллгънд олн көдлмшчнриг шунмгъагар орлцуллгънд берк чинртә кев-янзиг дегд сулар олзлцхана. Предприятьсин, МТС-н, МЖС-н болн совхозмудин икнкнь производственн хургиг олн-зӯсн „летучксар“, планерксар сольна. Цаг хәтәр болсн учрар эдн деер көдлмшчнр ӯг келдж, заавран өгч чадхш.

Ода болдж йовх профсоюзмудин тооцана болн сунъгъврин хургуд деер нег халхарнь администрац, онъгдан халхарнь көдлмшчнр коллективн бооцагъар бийдән авсн хойр халхин даалгъвр күцәлгънә дигинь шӯӯджәцхәнә.

РСФСР-н Министрмӯдин Советин 1957 джилин сентябрин хойр шинд гаргъгдсн шиидвәр производственн, культурнбытовой болн әмтн бәәх гермӯд тосхкд, ус орулдж тәрәнә газр услх тосхлтд гидж ирк джил мана танъгъчд 280 сай арслнъ өггдхмн.

Эн ик тосхлтин көдлмшт, нег ӯлӯ тӯрӯн болдж әмтн бәәх гермӯд тосхкд оданас авн күч-көлсчнриг бӯрдәдж орлцулдж предприятьсин, учрежденьсин гардачнр, профсоюзн организацс болн күч-көлсчнрин депутатнрин бәәрн Советмӯд көдлмш күцәлгъ бӯрдәцхәх зөвтә.

1958 джил мана танъгъчд 6 минъгъ-шаху пәтр бәргдх зөвтә. Эн джил күцәсн тосхлтас хойр дундур холван ик болхмн. Иим ик көдлмш цаглань күцәлгън—тосхлтин цагт ямаран кевәр белдвр кесн болна терӯнас иштәгъәр күцәгдхмн.

Ӯвлин цагла эртәс авн болм дӯнъгә хад чолу, хулс нань чигн кергтә тосхлтин материалмуд белдх кергтә.

Болм дӯнъгә тоота көдлмшчнрт тосхлтин специальность дасхд профсоюзн организацс седвәрән орлцулх зөвтә.

Ирх джилд бийсдән гер бәрх улст государств 52 сай арслнъга удан болзгта ссуд өгчәнә, энӯнәс 47 сай асрлнъ сельхозбанкин халхар, 5 сай арслнъ коммунальн банкин халхар өггдхмн. Эн өгчәх дөнъ олзлад танъгъчин центрин көдлмшчнрин поселксин болн бәәрн селән газрин күч-көлсчнр 1958 джил 5200 гермӯд бийсдән бәрхмн, эннь 1957 джил бәрсн гермӯдәс гурвн холван ик болхмн.

Бийсдән гермӯд бәрәчнриг негдӯлдж кооперировать кехлә гермӯд бәрлгъиг хурдар болн багъ гарутагъар кедж күцәдж болхмн. Фабричн-заводской болн бәәрн комитетс бийслән гермӯд бәрәчнрин коллективин көдлмшиг гарддж толгъалх зөвтә.

Тооцана болн сунъгъврин кампань профсоюзн организацсин кесгинь көдлмш зөвәр сергәв, профсоюзмудин чледин шунмгъаг зөвәр өскв.

Зуг сӯл сарин туршар мана танъгъчин профсоюзмудин чледин тонь 6 минъгъ күрч өсв. Көдлмшчнриг болн ӯӯлд церглачнриг профсоюзин членд орулдж авлгъар Западн, Яшалтинск, нань чигн райодин профорганизацс бӯрдәмджин ик көдлмш кецхәв.

Болв эн керг хама болв чигн әдл биш. Зәрм профсоюзн организацс күч-көлсчнриг профсоюзин членд орулдж авхин туск көдлмшт сулар оньган тусхана. Элстин смещторгин столовсин, облпотребсоюзин заготконторин базин, балгъсна автотранспортин конторин, Россовхозтрансин автобазин, сельэлектрон негдсч номерта СМУ-н, Элстин промкомбинатин, мехлесхозин, нань чигн организацсин көдлачнрин өрәл шахунь профсоюзин член.

Целинн, Приозерн, Юстинск, Яшкульск болн Сарпинск райодин совхозмудт көдлмшчнриг профсоюзд орулдж авлгъна тускар бӯрдәмджин болн сургъмджин көдлмш дегәд муугъар кегдж йовна. Приютненск района „Победа“ совхозд көдлджәх 130 күүнәс 75 күн, Ново-Маныческ МЖС-н көдлмшчнрин 60 процентнь профсоюзин членд бәәхш.

Коммунистическ парть болн Советск правительств мана орн-нутгин күч-көлсчнрин бәәх бәәдлинь ясрулхин төлә цуцрлтан угагъар килмджән тусхана. Зуг ганцхн государственн социальн страхованә өгчәх мөнъгәр 1958 джил мана танъгъчин профсоюзин 800 члед курортмудт болн амрлгъна гермӯдт оч бийән эмнӯлх амрлгънд одцхахмн. Мана школмудин минъгъ-шаху сургъульчнр пионерск лагермӯдт амрхмн.

Күч-көлсчнриг эмнллгъәр, амрлгъар болн культурн бәәдлär бахинь тетклгън профсоюзн организацсин эркн кергнь. Профсоюзин цуг культурин Гермӯд, улан нугъус болн библиотекс олн зӯсн, ончта көдлмшмӯдин центрнь болх зөвтә, балгъсна болн селәдин күч-көлсчнрин дунд культурн-сургъмджин болн олндундин политическ көдлмш делгрӯллгънд профсоюзмудин цуг члед шунмгъагар орлцх зөвтә.

Профсоюзмудин көдлмшиг КПСС-н ЦК-н декабрьск Пленумин токтаврар гардвр кедж, терӯнәс иштә ясруллгън—цуг күч-көлсчнриг Хальмг танъгъчин өмн бәәх эдл-ахун болн культурин тосхлтин төрмӯд күцәлгънӯр агсхнь лавта.